

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 9.2.2005
KOM(2005) 34 endelig

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET
OM GENNEMFØRELSEN AF RAMMEPROGRAMMET FOR CIVILRETTLIGT
SAMARBEJDE (2002-2006)**

{SEC(2005)176}

DA

DA

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	3
1.1.	RAPPORTENS INDHOLD	3
1.2.	OVERSIGT	3
2.	PROGRAMMETS TILBLIVELSE	4
3.	KOMMISSIONENS TILTAG	4
3.1.	DET EUROPÆISKE RETSATLAS	4
3.2.	DATABASE MED RETSPRAKSIS	5
3.3.	INFORMATIONSFORANSTALTNINGER	5
3.4.	KONFERENCER.....	6
3.5.	UNDERSØGELSER.....	6
3.6.	FREMTIDSUDSIGTER	6
4.	SPECIFIKKE PROJEKTER.....	7
4.1.	PROGRAMMETS CYKLUS	7
4.3.	GEOGRAFISK FORDELING.....	7
4.4.	OPDELING EFTER EMNE	8
4.5.	OFFENTLIGGØRELSE AF RESULTATERNE	8
4.6.	OPFØLGNING OG KONTROL	8
5.	STØTTE TIL NGO'ER	9
6.	KONKLUSION: PROGRAMMETS EFFEKT OG RESULTATER.....	9

1. INDLEDNING

1.1. RAPPORTENS INDHOLD

I artikel 15, stk. 1 i Rådets forordning nr. 743/2002¹ hvormed der indføres en generel fællesskabsramme for aktiviteter med henblik på at lette det civile samarbejde, hedder det, at Kommissionen aflægger rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af programmet midtvejs i forløbet.

I nærværende rapport beskrives programmets udvikling, siden det blev vedtaget i april 2002 og indtil 30. juni 2004. De første af de aktiviteter, der finansieres af programmet, er, uanset om der er tale om kommissionstiltag eller om samfinansiering af specifikke projekter og ngo-aktiviteter, først begyndt i slutningen af 2002, og kun nogle få af dem er allerede afsluttet. Følgelig vil vægten hovedsagelig blive lagt på programmets struktur og forvaltning.

1.2. OVERSIGT

Programmet har fire målsætninger:

- at fremme det civile samarbejde med det formål bl.a. at sikre retssikkerheden og forbedre adgangen til domstolene, at fremme den gensidige anerkendelse af retsafgørelser og domme, at fremme den nødvendige indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne og at fjerne hindringer, der skyldes forskelle mellem civilretten og civilprocessen
- at forbedre kendskabet til de andre medlemsstaters retssystemer og procesregler på det civile område
- at sikre en korrekt anvendelse af Fællesskabets instrumenter på det civile samarbejdsområde og
- at forbedre informationen til offentligheden om adgangen til domstolene, det retlige samarbejde og medlemsstaternes retssystemer på det civile område.

Til opfyldelse af disse målsætninger opererer programmet med tre forskellige typer aktiviteter:

- specifikke foranstaltninger iværksat af Kommissionen
- foranstaltninger, hvormed der ydes finansiel støtte til specifikke projekter af interesse for Fællesskabet (denne anden type foranstaltning svarer i det væsentlige til foranstaltningen under det tidligere program Grotius (civilret) for 2001².)
- foranstaltninger, hvormed der ydes finansiel støtte til ikke-statslige organisationers aktiviteter (ngo).

Blandt de aktiviteter, Kommissionen har taget initiativ til, har programmet givet mulighed for at finansiere hovedsagelig tre store projekter (nemlig det europæiske retsatlas, en juris-

¹ EFT L 115 af 1.5.2002, s. 1.

² EFT L 43 af 14.2.2001, s. 1.

prudens-database og en informationskampagne rettet mod restvæsenets aktører) samt nogle konferencer og undersøgelser.

For så vidt angår de specifikke projekter, har de tre første indkaldelser af forslag resulteret i 106 samfinansieringsansøgninger, hvoraf de 51 er blevet udtaget (17 hvert år). Programmet har ligeledes givet mulighed for at støtte to ngo'ers aktiviteter.

De i budgettet opførte forpligtelsesbevillinger (budgetlinje 18 06 01 02) til programmet beløb sig til 3 000 000 EUR i 2002 og 2003, og til 3 750 000 EUR i 2004. Budgettet for 2005 er ligeledes på 3 750 000 EUR.

2. PROGRAMMETS TILBLIVELSE

Programmet er en forlængelse af de tidligere programmer Grotius (1996-2000), Grotius (civilret) (2001) og Schuman (1999-2001).

Vedtagelsen af programmet i 2002 afspejlede Kommissionens ønske om at overvåge, at EU-retten anvendes korrekt inden for det civile område. En hensigtsmæssig anvendelse af de fælles bestemmelser, der er nødvendige for at det indre marked kan fungere, kræver at de bestemmelser, der danner grundlaget for det indre marked, er velkendte, rigtigt forståede og korrekt anvendt ligesom de nationale bestemmelser.

3. KOMMISSIONENS TILTAG

3.1. DET EUROPÆISKE RETSATLAS

Det europæiske retsatlas er et edb-værktøj, der har været tilgængeligt online siden marts 2004 på adressen http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/index_da.htm i form af en database, der via internettet kan konsulteres på alle EU's officielle sprog. Atlasset giver erhvervslivet og borgerne mulighed for nemt at finde ud af, hvilken myndighed de skal henvende sig til f.eks. med henblik på

- bestemmelse af, hvilke domstole der er kompetente i en givet sag
- forkyndelse af retlige dokumenter
- bevisoptagelse
- håndhævelse af retsafgørelser og
- andre spørgsmål.

De hertil svarende procedurer forenkles ved at give brugerne elektronisk adgang til de formularer, der skal udfyldes i forbindelse med anvendelsen af de forskellige retsinstrumenter.

Budgettet til denne foranstaltning er på 483 331 EUR til første del (oprettelsen) og på 182 340 EUR til anden del (opdatering).

3.2. DATABASE MED RETSPRAKSIS

En database med domme og afgørelser afsagt af domstolene i medlemsstaterne vil blive gjort tilgængelig online i 2005. Denne database omhandler anvendelsen af "Bruxelles I"-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser på det civil- og handelsretlige område), af EF-domskonventionen af 1968 (Bruxelles-konventionen), af Lugano-konventionen af 1988 og af "Bruxelles II"-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003, som er trådt i kraft den 1. marts 2003 i stedet for den tidligere "Bruxelles II"-forordning, som den erstatter).

En gennemgang af de indsamlede oplysninger giver mulighed for at vurdere, hvordan retsinstrumenterne fungerer. Dette tiltag bidrager også til at sikre en ensartet anvendelse af fællesskabsbestemmelserne ved de nationale domstole.

Foranstaltningen blev iværksat i 2002, og dens anvendelsesområde blev i 2004 udvidet til også at omfatte "Bruxelles II"-forordningen.

Budgettet til denne foranstaltning er på 204 725 EUR til den første del (oprettelsen) og på maksimalt 1 000 000 EUR fordelt over fire år til anden del (udfærdigelse af oplysningsbladene).

3.3. INFORMATIONSFORANSTALTNINGER

I forbindelse med sit møde i Tammerfors i oktober 1999 opfordrede Det Europæiske Råd bl.a. Kommissionen til at iværksætte en informationskampagne med det formål at skabe større bevidsthed blandt retsvæsenets aktører om det civile samarbejde i Det Europæiske Fællesskab. Foranstaltningen blev iværksat i 2002, og kampagnen gik reelt i gang i maj måned 2004.

Den omfatter bl.a. følgende tiltag:

- Udgivelse og distribution af en "pocket guide" til retsvæsenets aktører om Fællesskabets instrumenter inden for det civile samarbejdsområde
- Oprettelse af en internetportal, der skal være tilgængelig under kampagnen på adressen <http://www.eurocivil.info>
- Indrykning af annoncer i fagpressen
- Kontakt til medierne ("media relations")
- Tilskyndelse til at afholde konferencer om civilretten i medlemsstaterne.

Budgettet til denne foranstaltning er på 829 733 EUR.

En ny informationskampagne henvendt til retsvæsenets aktører i de nye medlemsstater vil blive lanceret i marts 2005. Budgettet hertil er på 400 000 EUR.

3.4. KONFERENCER

Programmet har givet mulighed for at finansiere en række konferencer, herunder:

- en konference om bedre domstolsadgang for borgerne med ca. 200 deltagere, som Kommissionen og Europarådet afholdt i fællesskab i Bruxelles i oktober 2002. Budgettet hertil var på 100 000 EUR.
- en konference om familieretten blev i oktober 2003 afholdt i Lecco af Kommissionen og det italienske formandskab. Budgettet hertil var på 200 000 EUR.

3.5. UNDERSØGELSER

Programmet har ligeledes givet mulighed for at finansiere forskellige undersøgelser:

- en sammenlignende undersøgelse af inddrivelsen af underholdsbidrag i medlemsstaterne (afsluttet i november 2003). Budgettet hertil var på 68 800 EUR
- en undersøgelse af erstatning til skadelidte (igangværende). Budgettet hertil er på 89 510 EUR.

3.6. FREMTIDSUDSIGTER

- En multilateral konference om bedste praksis i den civile retspleje i Europa afholdt i samarbejde med Europarådet i oktober 2004
- En undersøgelse af virkningerne af fællesskabslovgivningen om konkurs.
- En feasibility-undersøgelse af oprettelsen af en struktur eller et netværk med henblik på at øge den europæiske forskning inden for international privatret, civilret og civilproces ud fra et fællesskabsperspektiv.
- Lancering af flere nye informationsforanstaltninger vedrørende det civile samarbejde bl.a. med henblik på at oplyse offentligheden om, hvordan man kan gøre sin ret gældende.
- Den Europæiske Civile Retlige Dag vil blive benyttet til at øge effekten af disse tiltag. Hovedvægten vil blive lagt på forældres børnebortførelser for at øge den præventive virkning af ”Bruxelles II”-forordningens bestemmelser, der har til formål at undgå dette problem.
- Der vil sideløbende med Haagerkonferencen om international privatret blive afholdt en konference om international inddrivelse af underholdningsbidrag på europæisk og internationalt plan.
- Iværksættelse af en evaluerende undersøgelse af gennemførelsen af ”Bruxelles I”-forordningen
- For at styrke oprettelsen af et europæisk retsområde skal der indledes en forundersøgelse på det civile samarbejdsområde med det formål at kaste lys over de forhold, der måtte hindre realiseringen af de fire friheder i det indre marked og borgernes og virksomhedernes faktiske udøvelse af de rettigheder, som fællesskabslovgivningen indrømmer dem.

4. SPECIFIKKE PROJEKTER

4.1. PROGRAMMETS CYKLUS

Programmet afvikles som en forud fastlagt cyklus, i hvert fald for så vidt angår den del, der vedrører "specifikke projekter", og som strækker sig over tre år. Programmets cyklus indledes det første år med et årligt arbejdsprogram med efterfølgende indkaldelse af forslag, projektudvælgelse, kontraktindgåelse og de første udbetalinger. Det andet år iværksættes projekterne. Når aktivitetsperioden på 12 måneder er udløbet, har de projektansvarlige 3 måneder til at fremlægge den afsluttende rapport og regnskaberne.

UDVALGTE PROJEKTER

– ANTAL

Der er udvalgt 17 projekter for hvert år eller 51 projekter til programmets 3 første år. Antallet af forslag er dalende såvel fra år til år som i forhold til de tidligere programmer Grotius, Grotius (civilret) og Schuman.

– EFTER MÅLSÆTNING

Det store flertal af de udvalgte projekter går hovedsagelig på to af de fire målsætninger for programmet, nemlig "at fremme det civile samarbejde" og "at sikre en korrekt anvendelse af Fællesskabets instrumenter på området civile samarbejde".

– EFTER HVILKE MIDLER, DER ANVENDES

Flertallet af tiltagene omhandler:

- Undersøgelser og forskning
- Uddannelse
- Praktikophold og udvekslinger
- Konferencer, seminarer og møder
- Publikationer (trykte eller på internettet).

Eller en kombination af to eller flere af de forskellige foranstaltninger.

4.3. GEOGRAFISK FORDELING

Tabellen i bilag 3 viser, at organisationer i 5 medlemsstater (BE, DE, ES, FR, IT og UK) har indgivet 88 % af forslagene og fået tildelt 90 % af projekterne. Dette forhold er allerede blevet bemærket i forbindelse med de tidligere programmer.

En mere detaljeret analyse viser, at der for 2004 er modtaget 27 specifikke projektforslag fra 16 organisationer i 5 forskellige medlemsstater. Til sammenligning indgik der i 2003 35 forslag fra 34 organisationer i 9 forskellige medlemsstater og i 2002 fremkom der 44 forslag fra 36 organisationer i 11 forskellige medlemsstater samt et tredjeland (Schweiz). Der er altså

ikke kun tale om en geografisk indsnævring, der fremsættes generelt færre forslag, og der er især tale om færre ansøgere.

Man skal dog ikke give efter for fristelsen til at øremærke projekterne til en bestemt nationalitet. Projekterne foreslås nemlig ofte af organisationer, der har et internationalt tilsnit og på engang repræsenterer flere forskellige lande.

Selv om projektlederne i 2004 således kun kom fra fem forskellige medlemsstater, så var syv andre medlemsstater i arbejdsprogrammets forstand berørt af et eller flere forslag (AT, DK, FI, NL, PT, SE og UK) ligesom tre tiltrædende stater (HU, LV og PL), et ansøgerland (RO) og et tredjeland (US) var det.

4.4. OPDELING EFTER EMNE

De statistikker, der vedrører opdelingen af de samfinansierede projekter efter, hvilke civile emner de behandler, er ikke særligt sigende, fordi mange projekter på samme tid vedrører flere emner eller flere fællesskabsinstrumenter, ja, endog det retlige samarbejde i almindelighed, og fordi mange andre projekter rettelig burde klassificeres under ”diverse”.

I bilag 4 ses den fuldstændige liste over de specifikke projekter, der er udvalgt i 2002, 2003 og 2004.

4.5. OFFENTLIGGØRELSE AF RESULTATERNE

Bestræbelserne for at udbrede de resultater, der er opnået med de samfinansierede foranstaltninger, er en af de væsentligste nyskabelser i programmet i forhold til de tidligere programmer.

De vigtigste måder at udbrede kendskabet til de resultater, der er opnået ved en foranstaltning, er følgende: fremsendelse eller rundsendelse af konferencedokumenter til deltagerne, fremsendelse eller rundsendelse af konferencedokumenter til deltagerne og til andre personer, online-tilgængeliggørelse af resultaterne og/eller af rapporter fra sagkyndige på en internet-hjemmeside, som offentligheden har adgang til, udgivelse af bøger eller brochurer.

For at opnå stor udbredelse lægges resultaterne af foranstaltningerne almindeligvis ud på internettet. Det gælder især projekter, der vedrører konferencer. I øvrigt opnås der, hvor der er tale om uddannelsesseminarer, en anden effekt af udbredelsen: deltagerne kan dele den erfaring og viden, de har fået under uddannelsen, med kolleger.

4.6. OPFØLGNING OG KONTROL

Kontrollen med projekterne foregår i flere faser:

I forbindelse med udvælgelsesprocessen: Kommissionens finansielle tjenestegrene kontrollerer, at budgetterne er støtteberettigede og korrekt opstillede. Er dette ikke tilfældet, tager de kontakt til ansøgerne for at få rettet fejlene. Der indgås kun en støtteaftale, hvis der er enighed om budgetspørgsmålene.

Under projektets afvikling: ofte deltager en af Kommissionens tjenestemænd i foranstaltninger såsom konferencer og seminarer. Til gengæld har der ikke skullet aflægges foreløbig rapport eller ekspertbesøg i løbet af referenceperioden.

Ved projekternes afslutning: udbetaling af restbeløbet sker først til støttemodtageren, når Kommissionen har godkendt den endelige rapport, uanset om der er tale om grundlæggende eller om finansielle aspekter.

Det bemærkes, at dokumentation (fakturaer osv.), der er vedlagt rapporten, analyseres af de finansielle tjenestegrene ved stikprøver.

5. STØTTE TIL NGO'ER

Der kan bevilges finansiering til støtte af foranstaltninger, der indgår i ikke-statslige organisationers årlige handlingsprogrammer.

I denne del af rammeprogrammet har deltagelsen været ringe, da der i løbet af de to første år kun er indsendt 5 ansøgninger om samfinansiering, hvoraf 3 blev udvalgt. To foreninger har således fået støtte:

- i 2003 og 2004, PEOPIL (Pan European Organisation for Personal Injury Lawyers), som har til formål at udvikle samarbejdet og forbindelserne mellem advokater, der beskæftiger sig med erstatning for legemsbeskadigelse i Europa, og at forbedre adgangen til domstolene for forbrugere, der har været udsat for legemsbeskadigelse.
- i 2004: CEFL (Commission on European Family Law), som har til formål at fastlægge principper inden for familieretten med henblik på en fremtidig harmonisering.

6. KONKLUSION: PROGRAMMETS EFFEKT OG RESULTATER

Rammeprogrammet så først dagens lys for godt to år siden, og der er kun få af de foranstaltninger, der har fået finansiell støtte, der allerede er afsluttet. Følgelig er det endnu for tidligt fuldt ud at vurdere, hvilken effekt programmet har haft, og hvilke resultater der er opnået. En sådan evaluering vil med henblik på forlængelse af programmet blive foretaget næste år, og resultatet heraf vil blive forelagt Parlamentet og Rådet.

De vigtigste af Kommissionens tiltag, som allerede er sat i værk, har med forskellige og komplementære midler til formål at informere retsvæsenets aktører og også offentligheden om den seneste udvikling af EU-retten, for så vidt angår civilretlige spørgsmål, som er et område i forandring. Hovedvægten lægges især på at gøre informationerne praktiske og direkte anvendelige, f.eks. ved hjælp af de nye informationsteknologier.

Udvælgelsen af specifikke projekter for 2002, 2003 og 2004 viser, at der lægges specielt vægt på de projekter, der bedst lever op til tidens prioriteringer på det civilretlige område. Selv om de tre første indkaldelser resulterede i et begrænset antal forslag (106 forslag, hvoraf de 51 blev udvalgt), var det dog muligt at udvælge nogle spændende projekter, som fremmer kendskabet til Fællesskabets instrumenter hos retsvæsenets aktører og giver disse mulighed for at mødes og udveksle synspunkter. Desværre har der praktisk talt ikke været nogen projekter med udveksling af retsbedsmænd eller informationsforanstaltninger.

Muligheden for at samfinansiere ngo'er har, fordi budgetandelen har været mindre, kun givet få ansøgninger de to første år.

Det må konkluderes, at programmet er kommet tilfredsstillende fra start og allerede spiller en uundværlig rolle inden for Kommissionens politik på det civile område, især fordi det er med til at sikre en praktisk forvaltning af fællesskabsinstrumenterne.